

Vraag:

Voor velen met de diagnose dementie is dat een belangrijke afrondingsfase van het ontwikkelingsproces van de ziel in zijn of haar huidige leven. Voor de partner en kinderen zijn het vaak vele jaren van inperking en positieve offering. Wat is de zin voor hen en waar ligt de grens van wat zij allemaal doen?

Antwoord Marieke de Vrij.

Het is belangrijk om niet de interactie centraal te stellen van persoonlijkheid naar persoonlijkheid toe maar dat aan twee kanten de weg gevonden wordt om in het veld van onschuld te komen, waarin de zuiverheid van de ziel weer zichtbaar kan worden. De mens met dementie gaat vanuit de ziel leven, vanuit de oorspronkelijke begeestering, vanuit de onschuld uiteindelijk. Overigens geldt dat niet voor iedereen want er zijn ook mensen met dementie die ontzettend woedend zijn omdat ze onverwerkte zaken hebben.

In de pijnlijkheid van de interactie met een persoon met dementie is het van wezenlijk belang dat er vanuit het eigen zielenleven de verbinding met de ander gemaakt wordt en dat de eigen persoonlijkheid sturend wordt. In de versnelde interactie tussen alles wat er gebeurt tussen jou en degene met wie je spreekt, vergt het scholing om je dat te blijven herinneren. Daarbij loop je de kans om gefrustreerd te raken. Mensen zijn niet meer wie ze oorspronkelijk waren ook al worden ze liever of hebben ze andere karaktertrekken die ineens versterkt naar voren komen. Je moet een weg vinden naar de ziel van die ander want die is in zijn persoonlijkheid opruimwerk aan het doen om de eigen ziel vrij te zetten. Dat is moeilijk want je bent zelf ook niet altijd afgestemd op je ziel. Iedereen weet wat zielsecht spreken en zielsecht handelen is; maar doe het maar eens. Het vergt veel, ook aan scholing en training om met mensen met dementie om te gaan.

Het beeld dat bij mij sterk naar voren komt is, dat mensen met dementie vaak in de laatste dag of in de laatste paar dagen weer het bewustzijn hebben zoals het altijd was, maar dan geschoond. Dat zijn bijzondere ervaringen, omdat op het sterfbed of op de weg daarnaartoe ook bij mensen die zich hun dierbaren niet meer herinneren zich voordoet dat ze weten wie je bent. Ze kijken je bewust aan, er is liefde in het oogcontact en soms ook in taal en dat doet veel. Dan vallen ineens de schillen af. Iemand pelt, zogezegd, de schillen af die in het leven zijn ontstaan. Dat is vaak verzachtend als na-herinnering, dat is de eindfase.

Ik ben ervan overtuigd dat als iemand overgegaan is naar het onstoffelijke leven dat het totale bewustzijn die persoon weer ten deel valt. Er is geen sprake meer van een niet vitale geest, integendeel zelfs. Want die geest is ontzettend opgeschoond door het proces van dementie.

Echter, in het dagelijks leven waarmee je omgaat met de beperkingen, waar iemand trager doet, meer ruimte nodig heeft of misschien niet vanzelfsprekend in hetzelfde tijdsbestek uit bed wil als jij, is dat anders. Vooral de persoonlijke geraaktheid daarmee en de frustratie dat je niet op een gelijkwaardig niveau zoals eerder was toen het interactieveld nog goed kon worden afgestemd, speelt een rol. Wat scheelt is dat je oefent mogelijk zachter de ander aan te spreken. Wanneer je zachter gaat aanspreken, krijg je meer gehoor. Wat er dan in jou gebeurt, is dat je moet afstemmen met een andere laag in jezelf, wil je zacht kunnen spreken.

De verwachtingen die je hebt van de ander, waarvan je zeker bent dat je teleurgesteld gaat worden, dat is een oefenproces in onthechting. Het is een scheiding, het is net alsof je van een geliefde scheidt met wie je van alles hebt meegemaakt, vooral mooie dingen. Dat houdt in dat het interactieveld niet vanzelfsprekend nog opnieuw zal ontstaan en zeker niet in de mate zoals het eerder was. Het onthechten daarvan is wat de omgeving zo bewust dient te doen zodat er weer een opening in het hart ontstaat om op zielsniveau van die ander te houden. Liefde wordt getoetst door jouw houden van hem of haar als die jou niet meer bevestigt. Hoe echt is jouw liefde naar mensen die jou niet meer bevestigen.

In deze fase van de relatie met een dierbare die dementeert -je partner of je ouder of vrienden- komt het erop aan of jij op zielsniveau van hen blijft houden en dat je dat ook in je persoonlijkheidsbewustzijn weet. Maak in liefde die afstemming in zielscontact met die ander zodat jij ook rustiger in die omgeving functioneert. Je wordt getriggerd minder taal te gaan gebruiken en secuurder te handelen. Van jou wordt indirect gevraagd regelmatig mee op die bank te zitten en niets te zeggen en als je luistert de openheid te betrachten om echt te luisteren. Als jezelf nog beweeglijk bent is dat een opgave. Heb respect naar jezelf en weet dat het veel vragend is die oefening en dat je dat wellicht maar in bepaalde mate kunt opbrengen. Werk met jezelf in het nemen van afscheid en laat toe dat onthechten teleurstellend is. Wellicht zijn anderen in staat dit met jou wel in interactie te brengen. Bewijs de liefde eer, omdat op zielsniveau degene die straks bij je weggaat na afloop van de dementie buitengewoon helder aanwezig zal zijn in die onstoffelijke wereld. De liefde van diegene die gegaan is zal jou altijd bereiken omdat een echt wezenlijke band nooit zal worden onthecht door de dood.